

Kayëta ir Bêhefes in Lilaya in

Akayëta aņo ro, parëxanda Pol yëgwën bafi Okëreceņ od gër angol and Efes ok. Amëd aņo, gër epëra hi baxo gayik Atëfëtan and Yesu aņ baxo femërand.

Pol yëgwëk mëne er fënëta baxo Kaxanu ari ko ri in hata ko paß gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët şonëtëk angwëlëra and bela andebën rebën aņ, do gë angwëlëra and gë Kaxanu gë bela aņ. Mëņ ex gër Amara, bulunda ibat ir Kaxanu, hi këni Bëşëwif bën do gë benëng becëxe beņ. Bulunda ibat ir Kaxanu ijo ang eman end ala fo ex: owal odanjëm, barikan eman emat. Bëte bulunda ijo ang aciw̄ fo ex: osingiri oranjëm, aciw̄ amat. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale in: 1.1-23.

End bulunda ir Kaxanu paß gë Yesu Kërisët eņ: 2.1-3.21.

End angoben and bulunda ir Yesu Kërisët eņ: 4.1-6.24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yandi këņo Kaxanu ak. Wëno këņun yëgwënëlınd wën bëwënëk bër xwëta këņo Kërisët gër angol and Efes bën.

² Awa Faba irebi Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End oyekax or gër Kërisët eñ

³ Cëkwanëñone Kaxanu, Sëm ir Yesu Kërisët, Axwën arebi an! Mëñ yël këbo obetak or ex yo yañ gër orën pañ gë Angoc andexëm añ gayik abar bar këne gë Kërisët.

⁴ Do ga bar këne ako gë Kërisët, sanaxën këbo Kaxanu damana exo dixën ngwën in ene giye bëwënëk, bër gë end kënebo nöp këm gër ogës odexëm. Ga ñan këbo

⁵ yataxën këbo anëka fo ene giye obaâ orexëm pañ gë Yesu Kërisët. Mondako ri ko gayik aýandi aýandi këño ebo masin onënga orexëm ol.

⁶ Mondako ri ko enëño cëkwaxënënde Kaxanu në end oyekax oşaraxik orexëm or yël këbo ga bar këne gë Asëñiŵ ar ex pëlot gër yomb irexëm an.

⁷ Ga bar këne gë mëñ, şotaxën këne apexa añ pañ gë oşat orexëm oñ, gë eteban ed bamena el, në end oyekax osëm orexëm eñ.

⁸ Ata Kaxanu, oyekax olo yël këbo ngëñ mbañ, ene cotaxëne ðek orenik ol do gë onangëran ol.

⁹ Anangën nangën këbo enjekax end ýandi baño exo di do şon baxo eñ. Ata mondako fëna baxo exo di pañ gë Asëñiŵ.

¹⁰ Er fëna baxo ijo añata ko ñata gër bakey bapelatar: exo baraxën beý bën ðek gër owun or Kërisët, hik bebër gër orën, hik bebër gër ebar ro.

¹¹ Ga bar këne gë Kërisët şotaxën këne er beya baxo Kaxanu ayël këbo yël in, biyi bër sana babo anëka fo bën, ang fëna baxo ak.

¹² Awa mondako ri ko end biyi bëýanar bër xwëta këneñone Kërisët, ene ðuwaxëne enjaran

endexëm eŋ.

¹³ Ga bar kën gë mënŋ, wêlaxën kën eyeyan ed ðal el, Atêfêtan and apexa andewën aŋ. Bête ex gixën nanganëme ir mène mënŋ xwën kënŋun in, Kaxanu ayël yël kënŋun Angoc Amënëk and beya baŋun aŋ gayik axwëta xwëta këno Kërisët.

¹⁴ Angoc Amënëk aŋ ex ošet or ŷana këbo eyël ol, ðamana ex ŋataxënëgu er fenin këbo Kaxanu gër apexa and rin këbo in, ene duwaxëne enjaran endexëm eŋ.

End cale ind Pol eŋ

¹⁵ Wëno awël wël këme ga këni re bela bën mène wën mbaŋ xwëta këno Axwën Yesu. Bête mbaŋ kënŋun ðalënd end ðek bërëwäk endexëm eŋ. Mënŋ ex,

¹⁶ laŋ këmo šëkwand Kaxanu endewën eŋ and këmun šalenënd aŋ.

¹⁷ Kaxanu ir Axwën arebi, Yesu Kërisët, mënŋ ar ex Faba ir gë enjaran an, këmo xarand eŋun yël Angoc and orenik, and këbo nanganënënd enim noŷo hi ko aŋ.

¹⁸ Axara këmo xarand Kaxanu eŋun ŋoba gër onden ondegwën mënŋ kën nangaxën ang xëbënëk er këni yarënd bër wac këbi gër apexa in do ine ex enjaran etëm end fenin këbi bërëwäk eŋ.

¹⁹ Bête axara këmo xarand eŋun nangën ang rafëk do ang ŷañëk gë etël këm, panga ind šotën këbo biyi bër wäk endexëm bën. Ang rafëk panga indexëm ak wäsin këbo Kaxanu

²⁰ and xanin këŋo Kërisët gër ecës aŋ, do wëla këŋo ŷëpax ko gër liw irexëm yaŋ gër orën.

²¹ Ata Kërisët mondako wêña këbi ngëj dek bangoc band gë panga band këbi wêñand bela bañ, gë baķeyax bañ, do gë dek band bayik bañ. Oŵac orexëm ol xucak dek omac od këni ŵacërand gër ngwën iño ro ok do gër ind kë yowënd.

²² Awa er hik yo, Kaxanu axwët xwët ko dila gër mbëña ind Kërisët. Bëte mëj sana këjo exo gi emun end Amara and bërëŵak endexëm eñ.

²³ Amara año ex eman endexëm eñ do gë Angoc andexëm añ yëmëk dek ex canayaxën paḅ gë mëj dek ola orexëm ol.

2

End apexa and paḅ gë oyekax eñ

¹ Wën cëj, anëka hi ban de bëshësëk në end bamena bandewën, në end beñëñëx bëndewën.

² Aliya ban liyand gër mbëña ind bebër gër ngwën ro, dila gër angoc and šotëk or gapak mërëxand ir orën gë ebar añ. Angoc año këbi šoñënd bër këjo wëšenënd Kaxanu bën.

³ Ado biyi dek dëj ang bela bëjo ak hi bane. Ang ex oñandi oñëñëx od eman ok fo bane liyande, do sëf bane wayët banjëlan bandebi fo. Do mëj xoÿëxaxën babo Kaxanu ang xoÿën këbi bëjo ak.

⁴ Barikan Kaxanu ar gë axaÿënan isëm exo në end añana atëm and ñan këbo añ,

⁵ and nemi bane në end bamena bandebi añ, abakali bakaliw këbo gër aniyan andamat gë

Kërisët yatir xanin këŋo gër ecës. Ata gë oyekax or Kaxanu ol fex kën.

⁶ Ga ßar këne gë Yesu Kërisët xaninaxën këbo gër ecës andamat, do wëla këbo ene ñëpaxëye në er ebat yaŋ gër orën.

⁷ Mondako ri ko Kaxanu ebi masinaxën bela bën, ang këni bëtëraw bandëwëra baŋ gër ngwën ak, ang rafëk oyekax oşaraxik orexëm, or necët ko gër Yesu Kërisët në endebi ak.

⁸ Enimin, wën ga xwëta këno Kaxanu fexëanaxën këŋun gë oyekax orexëm ol. Eŋo oyël orexëm ex, ax gi ex na er feyët kën gë andewën.

⁹ Awa gayikako ax gi ex na në end benjekax bend ri kën gë andewën fexaxën kën, ala ax kor na exo daf na.

¹⁰ Enimin biyi Kaxanu ri këbo, bëte mëŋ fo nëngwët këbo ga ßar këne gë Yesu Kërisët ene dixënënde benjekax bend xëñëna baxo elod gër ŷanar beŋ.

End ebarër ed gër Kërisët eŋ

¹¹ Awa kwitayindën eŋo: akarëk aŋ wën er hi ban bër anëbi dëw ex na Bëşëwif, bëxacërëx, ang banun wăcënd bër xac kënebi ak, xarak oxac orebën olo or gër eman fo ex, or ri këni bela fo ex.

¹² Ata wën er hi ban amëd aŋo, gë Afexën këm, bër abi ñap bana en dëg gër ebar ed Isërayel, bëliyër gër bebër beya ko Kaxanu, gë er kën yar këm, gë ekwëta ed Kaxanu këm gër ngwën.

¹³ Barikan gërëgako, ga ßar kën ako gë Yesu Kërisët, ado ga ñawëta bano Kaxanu, gë oşat or Yesu Kërisët oŋ səkaliw këŋun gër ndexëm.

14 Gayikwa në end Kërisët şotaxën këne angwëlëra aŋ, mëŋ ar bar këbi eni gi arabat Bëşewif bën do gë bër ax gi ex na Bëşewif bën. Ayam yam ko ameq and şapërelî babî xali şusëraxën bani aŋ.

15 Kaxanu ayepën yepën ko gë ecës ed Kërisët el bapela band şëba bax gër acariya and Moyis do babî şapërelînd Bëşewif do gë bër ax gi ex na Bëşewif baŋ. Mondako ri ko ebi baraxën Bëşewif bën do gë bër ax gi ex na Bëşewif bën eni cot angwëlëra aŋ do eni gi dek bulunda îbat.

16 Kërisët şësëk gër kërëwa ebi baraxën eni gi eman emat, do eni wëlëraxënënd gë Kaxanu. Mondako laŋ ko angoÿëra and Bëşewif do gë bër ax gi ex na Bëşewif aŋ.

17 Ata ebo nangënxën angwëlëra aŋ biyi bër sëka baŋo Kaxanu gë wën bër űawëta baŋo bën yowaxënëgu baxo Kërisët.

18 Enimin, ga bar këne gë mëŋ biyi dek, Bëşewif, gë bër ax gi ex na Bëşewif, şotaxën këne fëña ir ene űataxëne gër Faba gë panga ind Angoc Amënëk in.

19 Awa mondako ex, wën an bo ex na bëliyer, an bo ex na bër yëba. Barikan wën anëka hi kën bër bulunda îbat gë bëwënëk, bër ekun ed Kaxanu.

20 Wën ang oxaÿ fo hi kën, do Kaxanu wëd këŋun bayaxën ko Aciű andexëm aŋ. Edëda ed aciű aŋo el exëni oparëxanda ok, gë bëlawënel bën, do Yesu Kërisët exo ekaÿ ekëla el.

21 Gër ndexëm kë űëpand këbe ir këni bay yo ex gixën gër Axwën, Aciű and Kaxanu amënëk.

22 Wên dek bête, ga bar kên ako gë mën, abar bar kên gë bërëwak bêsêxe bën do hi kên andamat iciw ind gër ed lëg ko Kaxanu gë Angoc andexëm in.

3

End andiyen and Pol en

1 Mën ex, wëno Pol ašale këmo šalend Kaxanu, wëno andepëra and këno riyeninënd Yesu Kërisët aň në end wën bër ax gi ex na Bêsëwif.

2 Yëla këme awël dën wël kên mëne Kaxanu rin ke oyekax ga fana ke mun nangën oyekax olo.

3 Yama er šon baxo elod akarëk in ga nangën ke nde, do wëno këmun yëgwënëlınd bengas bepënëfëne beňo.

4 And kên fën aň, axor kên xor enun pëni ang këme watënd kerët er šonayak gër Kërisët in.

5 Akarëk aň, er šonaya bax ijo, Kaxanu abi nangën bana bela bër bandëwëra band anëka fo bën. Gërëgako Kaxanu anangën nangën këbi gë Angoc andexëm aň oparëxanda omënëk od ex bëlawënel bërëxëm ok.

6 Er nangën këbi mëne bër ax gi ex na Bêsëwif bën ašot këni šot er fenin babi Bêsëwif in. Eman emat hi këni, do erebat beya këbi paß gë ebar ed bar kên gë Yesu Kërisët el, do paß gë Atëfëtan aň.

7 Wëno gë oyekax or Kaxanu ol hixën këme ariyenin arexëm gë panga indexëm in.

8 Ayël yël ke oyekax olo wëno ar xurik ex ba gër dek bërëwak mëni nangëxënënd napul isëm ir Kërisët in bër ax gi ex na Bêsëwif bën.

⁹ Kaxanu yêl ke bête oyekax olo mêni masi-naxênend kerêt, bën dëk mondake hatak er sôn baxo elod nand ri ko ngwên na.

¹⁰ Gêrêgako, Amara aŋ yândi kêŋo ebi nangëndêrand ang rafêk orenik or Kaxanu ak bangoc band wunêk gêr bêla baŋ do gê bakeyax band ex yaŋ gêr orên baŋ.

¹¹ Ang fêna baxo elod din ir din ak hata ko paŋ gê Yesu Kêrisêt, Axwên arebi an.

¹² Ga bar kêne gê mêŋ xwêtaxên kênêŋone, do sôtaxên kêne ekapina ed yâpêk enêŋo têkaxênênde Kaxanu gê anjiy kêm el.

¹³ Awa axara kêmun xarand, kêreŋun cena na gayik nê endewên kême sorond: toro iŋo enjaran endewên ex.

End aŋana and Kêrisêt eŋ

¹⁴ Mêŋ ex, afoxi kême foxind mo cale Faba Kaxanu

¹⁵ gayik enêng end bêla, end ex yo gêr ndexêm xaniwêk: hik gêr orên, hik gêr ebar.

¹⁶ Gayikako mêŋ obetak or gê etêl kêm sôt ko, axara kêmo xarand eŋun yêl panga iŋ paŋ gê Angoc andexêm aŋ en kemaxên gêr oŵêkw orewên.

¹⁷ Axara kêmo xarand Kêrisêt exo dëg gêr oŵêkw orewên gê ekwêta ed xwêta kêno el, en dëgaxên gêr aŋana ang atêx and gê odêmbêt otiwax fo.

¹⁸ Ata amêd aŋo kên yâna en korênd eŋun pêni andamat gê okêreceŋ ocandaŵ ok ang yângêk, ang sâkêk, ang siwêk do ang songinak aŋana andexêm ak.

19 Mondako kën nang aņana and Kërisët, and xucak dek orenik orewën aņ xali Kaxanu eņun ñëmën gë dek ola orexëm ol.

20 Awa Kaxanu, mëņ ar xorëk exo di dek gë etël këm an, ayël këbo yël nëmëc gër ga kënëņo xaraye, do nëmëc gër ga këne yare.

21 Cëkwënëņone gër Amara and Yesu Kërisët ang kë bëtëraw dek bandëwëra band bela baņ xali din ir din. Amen!

4

End eman emat eņ

1 Wëno andepëra and Axwën Yesu aņ axara xara këmün, kemënayin en diyand ang yäpëk eni diyand bër sana këbi Kaxanu ak.

2 Banayindën gër dek bandixa bandewën, en nënga do en buņand. Buņarindën andewën rewën aņ do balëringdëleņun.

3 Gayikako Angoc and Kaxanu aņ bar këņun xali hi kën eman emat, kemënayin en kwëtaya angwëlëra aņ.

4 Enimin, eman emat fo ex,
Angoc amat fo ex,
Bëte wën Kaxanu sana këņun,
En yarënd erebat fo.

5 Axwën abat fo ex,
Ekwëta ebat fo ex
Do xobuyi obat fo ex.

6 Kaxanu ibat fo ex
Do mëņ fo hik Sëm ir bela dek,
Mëņ xorëk beỹ dek,
Mëņ kë riyenind gër ola or bela dek,
hi ko gër bela dek.

⁷ Barikan biyi dek ang hi këne ak, ala kala anjêla pit yêl këno na Kaxanu do Kërisët ex ar kë şetêndêrênd an.

⁸ Mênj yêgwaxên këni gër Akayêta and Kaxanu:

«Aye ye ko yaŋ gër ed songinak,
Awêlali wêlali këbi bërangoŷëra gë mênj,
Banjêla yêlëra këbi bela bën[☆].»

⁹ Do inewã wacayak aye ye ko yaŋ? Ax gi ex na nde mëne așêla șêla ko gër ngwên ind bêsêsêk, gêd gër ebar?

¹⁰ Ar șêla bax gër bêsêsêk an fo yek bête yaŋ gër orên, exo munaxên bebêt ir ex yo.

¹¹ Mênj yêl këbi bër gër Amara bën banjêla band eni gi: bêjo oparêxanda, bêjo bêlawênêl, bêjo bêfemëra, bêjo bêxadac bër bamara, bêjo bête bêsëyali bër eyeyan edexëm.

¹² Mondako ri ko enêbi tÿyalixênênd andiyen and Kaxanu aŋ bërêwãk bën eni gixên eman end Kërisët emat,

¹³ xali ene cotaxêne biyi dek ekwëta edebat do enêno nange andamat Asêniwã ar Kaxanu an. Mondako ri ko bête ene ŋatênaxêne ola or faŷayak or Kërisët ol.

¹⁴ Angëmêne mondako ex, ane bayeriye na ang obaș or kënefi yifand bêsëyali bêsitik fo. Bête ane bayeriye ang batêxêsêx band kë lëfêrirand ekoc fo, ala afo mëkêñaxên na, ala afo nambeli na.

¹⁵ Barikan ga këne reyande gë aŋana fo däl in këne nêngwëtaye xali ene tÿkêne ola or Kërisët ol, mênj ar ex emun end Amara an.

☆ 4:8 4.8 Calemoñêw 68.19

16 Ang kê şosarënd aye owal gër eman ak exo dafaxën ala an, biyi dëk mondako bar këne do nê edaf ex gër aņana eman emat end hi këne eņ.

End anıyan angaşax and okëreceņ eņ

17 Awa baxëtın er këmün felënd in, er këme reyand gër oñac or Axwën in: këren diyand na ang këni liyand bër aņo kwëta ex na Kërisët bën gë ofënrëx or banjëlan bandebën ol.

18 Onden ondebën oņ şiwëk ga këno wëşenënd Kaxanu do anıyan and ko yëlënd Angoc andexëm aņ anı cot ex na, gayık ano nang ex na Kaxanu.

19 Ga këni liyand gë aşëfën këm yëlayaxën këni gër eñac, do këbi balënd wayët bemuyaraxık fo.

20 Barikan wën bër sëyak end Kërisët bën, ax gi ex na mondako ýapëk en diyand.

21 Angëmëne enımin awël dëņ wël kën end Yesu eņ do angëmëne asëyali sëyali kënün däl irexëm in,

22 afo en cudëta ang acud akarëk fo ola oxarëk orewën ol, mëne ngëņ en teb oñandi oñëņëx ok, betëmbak bend wër banjun beņ gayık ayıfa këņun yıfand, eņun mëlaxën gër ecës.

23 Tebënino Angoc and Kaxanu aņ exo nëngwët owëkw orewën oņ do gë onden on-dewën oņ.

24 Cudayın ang acud angaşax fo ola or nëngwëtën këņun Kaxanu ol, en gixën bër däl, do en diyand anıyan and gë or şenene, gë owënëk.

25 Mëŋ ex, tebin enëgwêš eŋ! Ala kala yeyanindëlexo ðal in gër ašandaŵ gayik ang owal od eman emat fo hi këne.

26 Angëmëne axoŷ xoŷ kën, këren mendëra na. Këren pena na oxoŷ ol xali ex nëka, eñan eŋ kërex cëla na gër oxoŷ orewën.

27 Këreno teb na šabucara in eŋun ðila.

28 Ar bax rekand an, tebëlexo orek ol. Kemënayindëlexo exo cot er sëŵ ko mëŋ dëŋ in, eŋo dëcaxënënd ar šëndëk an.

29 Eyeyan eñëŋëanax kërex canënd na gër osëŷ orewën. Eyeyan ejekax fo, ed kë bašënd ekwëta, ed këbi rinënd oyekax bër kë wëlënd bën ŷapëk ex canënd gër osëŷ orewën.

30 Këren dind na er ko šaminaxën Angoc Amënëk and Kaxanu in. Paß gë mëŋ yata këŋun Kaxanu xali yatir ko ðata apexa andewën aŋ.

31 Epena ed oxoŷ el, batakëra baŋ, oxeyër oŋ, odenar ok, gë owër ol, do gë oxey or ex yo, dëxëtalex gër Amara andewën.

32 Masindëringdën onënga ol, bëngwin mbaŋ, do balëringdëleŋun mbaŋ. Tebandëringdën ang këŋun sebanënd Kaxanu ak paß gë ebar ed bar këne gë Kërisët.

5

End aniyan and gë angoben eŋ

1 Awa tëfëtelindëno ngëŋ Kaxanu gayikako obaš or pëlot gër yomb irexëm hi kën.

2 Balëringdëleŋun gër aniyan andewën ang këŋo balënd Kërisët endebi ak xali yëlaya ko

mêḡ dēḡ nē endebi šadaxa ir nēngan kēḡo Kaxanu.

³ Asêk alakirand fo in, gē obuyaraxik or ex yo, gē aḡana and kodī aḡ, kērex gi na gēr Amara andewën. Ax ñap ex na eni dind mondako bër ex bēwënêk bën.

⁴ Cêkwayindëno Kaxanu do en teb eyeyandëra ed beñēḡenax el, gē ed ofëcak këm el, gē ekwënd ed becëfënaxik el.

⁵ Nangin aye mëne bër lëxwayak gēr asêk alakirand fo, gēr obuyaraxik, do gēr aḡana and kodī and ex edaš bën, ani cot na owun or Kërisët do gē Kaxanu ol.

⁶ Ala kēreḡun yifa na gē eyeyan ed gē ofëcak këm el, gayikwa nē eḡo kēbi xitixēn Kaxanu bër kēḡo wëšenënd bën.

⁷ Awa wën kēren barënd na gē bela bërako rako bën.

⁸ Damana en maxën end Axwën eḡ, ola orewën ol ecamëdan fo hi bax. Barikan gērëgako, gēr angoben and Axwën hi kën. Diyayindën ang obaš or angoben fo.

⁹ Bela bër kē liyand gēr angoben bën anënga kēni nēngand, šenene hi kēni, do bër dal hi kēni gēr dek bebër kēni rind.

¹⁰ Calayindën en nang er ñan ko Axwën in

¹¹ do kērenëbi barand na bër watak bend gē ofëcak këm bën, bend gēr ecamëdan beḡ, ado pëlëtindënëbi.

¹² Enimin, er kēni rind gēr ecamëdan in, ašëfën šëfënêk edeya el.

¹³ Barikan angoben aḡ dek kē fëlëtënd beḡo and kē ñoba aḡ.

14 Do ðek er ðobak in axana kë xanand angoben aŋ. Mëŋ rexën ko:

«Nëngëtal wëj ar ki rašënd an,
Kanil mërëxand ir bëšësëk,
Ata ki ðoba Kërisët.»

15 Awa kamanindën aye ang kën liyand ak: ðiyayindën ang bërenik fo, këren gi na bër ang gë onden këm fo.

16 Nand kën šot amëd and en di enjekax na, diyin enjekax eŋo. Këren teb na ex kuca axuca fo amëd aŋo gayik bela bër gë okey oko bën, beñëŋëanax fo wata këni.

17 Awa calayindën eŋun pëni er ŷandi këŋo Axwën en dind in, këren gi na bëfëñirëx.

18 Nëmindën gë Angoc Amënëk aŋ, këreŋun ñawënd na ngoy, gayik ngoy in beñëŋëanax fo kë lënanënd.

19 Kemëndëringdën gër ekwëta, ñëwërayindën ojëkan od këŋun yëlënd Angoc and Kaxanu ok, ojëkan od cale ok. Nëwërayindën, yasindëno Axwën an gë owëkw orewën oŋ ðek.

20 Cëkwayindëno Faba Kaxanu nand ex yo, në end ex yo, gër owac or Axwën arebi Yesu Kërisët.

End bësoxari do gë bësošan eŋ

21 Buŋarindën andewën rewën aŋ do pëbindëno mondako Kërisët.

22 Awa wën bësoxari bën baxëtindën end bëcën bëndebën eŋ, ang kën baxëtënd end Axwën ak.

23 Gayikwa icën in ex emun end alindaw eŋ ang hi ko Kërisët emun end Amara and fexën ko ak.

24 Ata ang këni baxëtënd end Kërisët ak bër gër Amara andexëm bën, bësoxari bën dëk mon-dako ÿapëk eni baxëtënd end bécën bëndebën eñ.

25 Wëj icën in, ñanëlo alindax ang ñan ko Kërisët Amara andexëm ak xali yëlaya ko mëñ dëñ gër ecës.

26 Exo mënëanaxën Amara añ gë men oñ do gë eyeyan ed Kaxanu el rixën ko mondako.

27 Er ÿandi këño eni gi bër gër Amara bën: gë enjaran, bëyekax, bër garëgar, bër şenene, bëwënëk, do bër gë end këyëbi nöp këm.

28 Awa icën in, ang ñan ko eman endexëm ak ÿapëk eño ñan alindaŵ. Ar ñan këño asoxari arexëm an mëñ dëñ ñanayak.

29 Ax gi ex na nde ala an axo cusënd na eman endexëm eñ? Barikan alëba ko lëband, afëÿëpëÿ ko fëÿëpëÿënd, ang këbo rinënd Kërisët biyi bër gër Amara andexëm ak,

30 gayik owal od eman endexëm hi këne.

31 «Mëñ ex, Asoşan an aşan ko gër sëm do gë nëm eni dëkëraxën gë asoxari arexëm an, xali bën bëxi eni gi eman emat[☆].»

32 Gër eyeyan elo, d'al isëm şonayak na. Wëno ga re këme mëne amatinali and anëkëra and Kërisët gë Amara andexëm ex.

33 Gër ga hik yo, ala kala ñanëleño alindaŵ ang ñanaya ko ak do asoxari an pëbindëleño icën indexëm in.

6

☆ 5:31 5.31 Añanar 2.24

End obaş do gë bëxarëk bërebën eŋ

¹ Wën obaş ol, baxëtënindënëbi bëxarëk bërewën bën gayikako bër Axwën Yesu hi kën. Edi ed mondako el şenene ex.

² Akayëta and Kaxanu rek: «Pëbindëbi sorix gë norix[☆]». Apela aŋo ex aňanar and gë er beya ko Kaxanu aŋ.

³ Er beya ko mène ar kë sêf apela aŋo an, abeta ko beta, do exo cot aniyen acakax gër ebar ro.

⁴ Wën opaba ok, kadacindënëbi şenene obaş orewën ol, do bakalindënëbi gër fëña ir ŷandi këŋo Axwën, kërebi dëbëlëband na endewën eŋ.

End okadëp do gë bëxwën bërebën eŋ

⁵ Wën bër ex okadëp bën, baxëtënindënëbi bëxwën bërewën bër ex gër ebar ro bën. Yedayindënëbi do pëbindënëbi gë emëkw epeşax, ang këno fëbënd Kërisët ak.

⁶ Ax gi ex na en dind mondako gër ogës odebën fo nangëde bër kë şaland enëbi ŋan bela fo. Diyindën mondako ang okadëp od Kërisët od kë rind oňandi od Kaxanu ok gë oŵëkw orebën oŋ dek.

⁷ Diyindën andiyen andebën aŋ gë oŵëkw ofeşax nangëde Axwën an këno riyeninënd fo, bari ax gi ex na ang okadëp od bela.

⁸ Ala ar er yo, hi ko xadëp, axo gi ex na xadëp, nangëlexo mène axana ko xana gër Axwën ata cey enjekax end ri ko eŋ.

⁹ Endewën cëŋ, wën bëxwën bën, mëlayayindënëbi şenene okadëp odewën ok, kërenëbi besarand na. Nangin mène Axwën

☆ 6:2 6.2 Andocane 20.12

abat şot këno wën gë bën yaŋ gër orën do gër ogës odexëm epitëndër ed bela ax gi ex na.

End emer ed gë bangoc bañëŋënax eŋ

¹⁰ End këme xor de me ŋataxën eŋ: calayindën en kem gë dek panga ind Axwën iŋ.

¹¹ Kaxanu ayël yël këŋun dek oÿënga or emer oŋ. Awa baxayindën oÿënga or emer oŋo en kwëşaxën aye mëŋ këŋun sêkwanaxën şabucara and këŋo ŷandi eŋun mereli aŋ.

¹² Enimin, emer elo ax gi ex na ed gë bela, ed gë bangoc bañëŋënax ex: bangoc band wunëk yaŋ gër orën baŋ, gë band këbi weñand bela gë ecamëdan baŋ, gë bangoc baķeyax baŋ, do gë dek band bayik baŋ.

¹³ Awa medindën dek oÿënga or emer or yël këŋun Kaxanu oŋ, mëŋ kën xwëşaxën aye yatir emer.

¹⁴ Kemënayin gër emer elo: kapayindën dal in ang apëxw fo, cuđayindën or şenene ol ang acud and yawale fo.

¹⁵ Pedayindën Atëfëtan and kë yëlënd obetak aŋ, mène ngëŋ: giyindën bëwëlëk bër en ye gër epemëra.

¹⁶ Medindën bëte ang angwak fo ekwëta ed xwëta këno Kërisët el. Mëŋ kë ŷana eŋun kakanaxënënd bepës bend gë okodux bend këŋun lejaxënënd Aÿëŋënax beŋ.

¹⁷ Cëxwayindën Apexa and yël këŋun Kaxanu aŋ ang ekamote ed emer fo. Medindën bëte ang duxuma fo eyeyan edexëm ed këŋun yëlënd Angoc Amënek el.

¹⁸ Caleyindën nand ex yo gë Angoc and Kaxanu aŋ. Karayindëno er ex yo do calenindënëbi dek okëreceŋ ok, këren nambinand na.

¹⁹ Calenindëne wëno bëte exe dëca Kaxanu me cotaxënënd er këme reya in do me kapinaxënënd gër epemëra ed er šonëtëk Atëfëtan in.

²⁰ Ado wëno në eŋo hixën këme andepëra ga yata ke Kërisët me gi afemëra ar Atëfëtan andexëm, do me kapinand gër epemëra elo ang ŷapëk ak.

Ofelar ol

²¹ Endam eŋ cëŋ, mëne beber këme rind bën, dek këŋun nangënëx Tişik, mëŋ ar ex gër Axwën imaŷe indebi ind ñan kënëŋone aye biyi dek in do hi ko ariyenin ar Kaxanu ar mokwëta.

²² Mama dëŋ lawënëli këmo, en nangaxën er hi këbo in, do eŋun kemënoxën gër onden.

²³ Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlebi obetak ol bëmaŷe bëŋ, aŋana aŋ, do gë ekwëta el.

²⁴ Dek bër ñan këŋo din ir din Yesu Kërisët Axwën arebi bën, cotëlexëni oyekax ol!

Oniyan
Oniyan: Oniyan (New Testament+)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Oniyan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source
files dated 29 Apr 2025

8b7902f3-5e35-5b89-86b2-c6da1be458b9